

*Забрана преиначења на горе
(Члан 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. ЗКП)*

„Када су против првостепене пресуде изјављене жалбе због одлуке о кривичној санкцији на штету и у корист окривљеног другостепени суд може уважавањем жалбе јавног тужиоца донети одлуку само у оквиру правца и обима побијања истакнутог у жалби јавног тужиоца, па када прекорачи границе тог жалбеног предлога и преиначи првостепену пресуду на штету окривљеног и у делу у ком је жалба изјављена само у његову корист, тада је учинио повреду кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10. у вези са чланом 453. ЗКП“

Из образложења:

„Бранилац окривљеног поднео је захтев за заштиту законитости против пресуде Апелационог суда којом је уважена жалба јавног тужиоца, преиначена првостепена пресуда у делу одлуке о кривичној санкцији тако што је окривљени због кривичног дела насилничко понашање из члана 344. став 2. у вези става 1. КЗ, осуђен на казну затвора у трајању од 10 месеци док је побијана пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Казна затвора изречена је осуђеном уместо условне осуде из првостепене пресуде која је изречена тако што је утврђена казна затвора у трајању од 10 месеци и истовремено одређено да се казна неће извршити уколико окривљени за време од три године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Бранилац окривљеног у захтеву истиче повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. ЗКП између осталих повреда закона које су предмет захтева.

Врховни касациони суд је имао у виду да је побијана пресуда донета пре 01.10.2013.године, дакле, пре почетка примене новог Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011 од 28.09.2011.године), па је у смислу одредбе члана 604. став 1. ЗКП испитао постојање битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП у вези члана 453. ЗКП (раније важећи члан 368. став 1. тачка 9. ЗКП у вези члана 382. ЗКП (“Службени гласник РС” број 72 од 03.09.2009. године)).

Наиме, одредбом члана 382. ЗКП (сада важећи члан 453. ЗКП) прописано је да ако је изјављена жалба само у корист оптуженог, пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

Имајући у виду да је првостепеном пресудом окривљеном изречена условна осуда, те да је јавни тужилац у изјављеној жалби ставио јасно одређен предлог да другостепени суд преиначи побијану пресуду тако што ће окривљеном изрећи условну осуду са дужим роком проверавања, дакле изричито је предложено изрицање окривљеном условне осуде као кривичне санкције, а не изрицање казне затвора, то другостепени суд, по налажењу Врховног касационог суда, није био овлашћен да прекоражењем жалбених оквира из жалбе јавног тужиоца, измени одлуку о кривичној санкцији на штету окривљеног у делу који се том жалбом не побија. Наиме, жалба јавног тужиоца јасно је определила правац и обим побијања

првостепене пресуде, тако да су то границе у којима другостепени суд може да испитује првостепену пресуду на штету окривљеног, па да је евентуално и преиначи. Прекорачење граница жалбе изјављене на штету окривљеног представља повреду закона и у овом случају сматра се да је првостепена пресуда преиначена на штету окривљеног у делу у ком је постојала само жалба изјављена у његову корист, а то је жалба браниоца окривљеног.

На наведени начин другостепени суд је својом пресудом Кж1 бр.2691/13 од 02.07.2013.године повредио начело забране преиначења на горе (reformatio in peius) прописано одредбом члана 382. ЗКП (сада важећи члан 453. ЗКП), а тиме је и донео пресуду уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 368. став 1. тачка 9. ЗКП (сада важећи члан 438. став 1. тачка 10. ЗКП), обзиром да одлука жалбеног суда не сме да буде неповољнија за окривљеног, јер уколико жалба изјављена на штету окривљеног буде оцењена као основана, другостепени суд може донети одлуку на његову штету само у оквиру правца и обима побијања истакнутог у жалби.

Имајући у виду напред изложено Врховни касациони суд је, усвајајући као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, утврдио да је пресудом Апелационог суда на штету окривљеног учињена повреда закона из члана 368. став 1. тачка 9. ЗКП у вези члана 382. ЗКП (сада важећи члан 438. став 1. тачка 10. ЗКП у вези члана 453. ЗКП), коју је отклонио тако што је ову пресуду преиначио и окривљеном за кривично дело насилничко понашање за које је оглашен кривим првостепеном пресудом, применом одредби чланова 4, 42, 45, 54, 64, 65. и 66. КЗ, изрекао условну осуду тако што му је утврдио казну затвора у трајању од 10 (десет) месеци и истовремено одредио да се ова казна неће извршити ако окривљени за време од 5 (пет) година од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, дакле, одлучио на основу члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП.“

(Из пресуде Врховног касационог суда Кзз 1067/2014 од 05. новембра 2014. године, сентенца верификована на седници Кривичног одељења Врховног касационог суда 06.06.2016. године)